Total No. of Questions : 5] **SEAT No. :**

PC-3451 **[Total No. of Pages : 2**

[6302]-4001
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
MAR501MJ : अर्वाचीन मराठी साहित्याचा इतिहास (इ.स. 1818 ते 1920)
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील दोन प्रश्नापैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. **[15]**

अ) साहित्येतिहासाची संकल्पना स्पष्ट करुन साहित्यनिर्मिती आणि कालखंड यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.

ब) 1818 ते 1874 या कालखंडाला 'भाषांतरयुग' असे का म्हणतात?

प्रश्न 2) खालील दोन प्रश्नापैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. **[15]**

अ) इ.स. 1818 ते 1874 या कालखंडातील सुधारणाविषयक विचारांची वाटचाल स्पष्ट करा.

ब) इ.स. 1818 ते 1874 या कालखंडातील निबंध या साहित्यप्रकाराची वाटचाल स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील दोन प्रश्नापैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. **[15]**

अ) अव्वल इंग्रजी काळातील मुद्रणकला व ग्रंथव्यवहार स्पष्ट करा.

ब) इ.स. 1818 ते 1874 या कालखंडातील काव्य या साहित्यप्रकाराची वाटचाल स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील दोन प्रश्नापैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. **[15]**

अ) इ.स. 1874 ते 1920 या कालखंडातील कादंबरी या साहित्यप्रकाराची वाटचाल स्पष्ट करा.

ब) इ.स. 1874 ते 1920 या कालखंडातील राजकीय सुधारणा आणि साहित्यनिर्मितीचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) खालील चार टिपापैकी दोन टिपां चे उत्तर 100 शब्दांपर्यंत लिहा. **[10]**

अ) लोकहितवादींची शतपत्रे

ब) नाटककार कृ. प्र. खाडिलकर

क) स्त्री–पुरुष तुलना

ड) केशवसुतांची आधुनिक कविता

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC4037

[Total No. of Pages : 1

[6302]-4002

First Year M.A.

MARATHI (मराठी)

MAR-502 MJ : ऐतिहासिक भाषाविज्ञान

(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[15]**

अ) भाषा म्हणजे काय? ते सांगून भाषेची वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) भाषेचे स्वरूप सांगून मानवी भाषा व मानवेत्तर भाषा यामधील फरक स्पष्ट करा.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[15]**

अ) ऐतिहासिक भाषाभ्यास पद्धतीचे महत्त्व व मर्यादा स्पष्ट करा.

ब) ऐतिहासिक भाषाभ्यासपद्धतीच्या विविध अंगांचा सविस्तर परिचय करून द्या.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[15]**

अ) मराठी भाषा विकासाचे विविध कालिक टप्पे स्पष्ट करा.

ब) भाषा उत्पत्तीविषयक विविध उपपत्तीचे विविध सिद्धांत सांगा.

प्र.*4)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. **[15]**

अ) भाषेचे कुलनिष्ठ वर्गीकरण स्पष्ट करा.

ब) जागतिक प्रमुख भाषाकुलांचा सविस्तर परिचय करून द्या.

प्र.*5)* टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (100 शब्दात) **[10]**

अ) वर्णनात्मक भाषाभ्यासपद्धती

ब) भाषा : अर्जित संपत्ती

क) वैदिक संस्कृत

ड) पिजीन आणि क्रिऑल

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PC-3452

[Total No. of Page : 1

[6302]-4003

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

MAR 503 MJ : प्रकाशन व्यवहार आणि ग्रंथनिर्मिती प्रक्रिया

(2024 Pattern) (Credit) (Semester - I)

वेळ : 2 तास] *[एकूण गुण : 35*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) कॉपीराईट कायद्याचे स्वरूप सांगून त्यातील तरतुदी विशद करा.

ब) ग्रंथविक्रीचे स्वरूप सांगून ग्रंथवितरण प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) संहिता संपादन म्हणजे काय? हे सांगून संपादकीय संस्कार याविषयी सविस्तर लिहा.

ब) लेखनविषयक नियमांचे महत्त्व सांगून लेखन विषयक नियमांचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका घटकावर टीप लिहा (100 शब्दांत) **[5]**

अ) ग्रंथ छपाई

ब) मुद्रणपत्र

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PC-3453

[Total No. of Page : 1

[6302]-4005

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

MAR-510 MJ(A)E1 : साहित्य प्रवाहांचा अभ्यास : दलित साहित्य आणि ग्रामीण साहित्य

(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास] *[एकूण गुण : 35*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांची पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील दोनपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) दलित साहित्याची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) दलित साहित्याची वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा.

प्रश्न 2) खालील दोनपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) ग्रामीण साहित्यातून चित्रित झालेल्या ग्रामजीवनाचा सविस्तर आढावा घ्या.

ब) ग्रामीण साहित्यनिर्मिती मागील प्रेरणा स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील दोनपैकी एका टिपेचे उत्तर 100 शब्दांत लिहा. **[5]**

अ) दलित साहित्य निर्मितीमागील प्रेरणा

ब) गावगाडा

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PC4038

[Total No. of Pages : 1

[6302]-4006
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
MAR-510-MJ(B) : E - 2 : तौलनिक साहित्याभ्यास : भाग – 1
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

वेळ *: 2 तास]* *[एकूण गुण : 35*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) तौलनिक साहित्याभ्यासाचे मानव्यविद्यांमधील महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) तौलनिक साहित्याभ्यासाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) भारतातील बहुभाषिकतेच्या पार्श्वभूमीवर तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या संधी अधोरेखित करा.

ब) दोन भाषांमधील साहित्यकृतींची तुलना करताना घटक कसे निश्चित केले जातात ते लिहा?

प्र.3) खालीलपैकी कोणतीही एक टीप 100 शब्दांत लिहा. **[5]**

अ) राष्ट्रीय साहित्य

ब) जीत व जेते यांच्यातील सांस्कृतिक देवाणघेवाण

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PC-3454

[Total No. of Page : 1

[6302]-4007

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

MAR - 510 MJ (C) E - 3 : साहित्यप्रकारांचे रूपांतर : भाग – 1

(2024 Pattern) (Credit) (Semester - I)

वेळ : 2 तास] *[एकूण गुण : 35*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. **[15]**

अ) कथेचे विविध घटक स्पष्ट करा.

ब) नाटक या साहित्यप्रकाराचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. **[15]**

अ) साहित्यप्रकाराच्या रूपांतराची आवश्यकता सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) साहित्यप्रकाराच्या रूपांतराच्या पद्धती सविस्तर विशद करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतीही एक टीप लिहा. **[5]**

अ) कादंबरीचे घटक

ब) रूपांतराचे स्वरूप

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PC4039

[Total No. of Pages : 1

[6302]-4008

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

MAR-510-MJ(D) : E - 4 : मराठी व्याकरण : भाग – 1

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

वेळ *: 2 तास]* *[एकूण गुण : 35*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) व्याकरण म्हणजे काय? हे सांगून भाषेतील व्याकरणाचे स्वरूप आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) 'मानवी संवादाची यशस्विता भाषेच्या व्याकरणाशी संबंधित असते' सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.2) खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) आदेशात्मक व्याकरण म्हणजे काय? त्याचे उद्दिष्ट उदाहरणासह स्पष्ट करा.

ब) 'मराठी व्याकरणाची पूर्वपीठिका' याविषयी सविस्तर लिहा.

प्र.3) खालील दोनपैकी कोणतीही एक टीप सुमारे शंभर शब्दांत लिहा. **[5]**

अ) व्याकरणाची मर्यादा

ब) द.वि.पोतदार यांचे मराठी व्याकरणाविषयक योगदान

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PC4040

[Total No. of Pages : 1

[6302]-4009

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

MAR 510 MJ(E) : E -5 : वाङ्मयेतिहास लेखन विद्या–भाग – I

(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास] [एकूण गुण : 35

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दापर्यंत लिहा. **[15]**

अ) इतिहासाची संकल्पना, स्वरूप व तत्त्वज्ञान यांचा सविस्तर परिचय करून द्या.

ब) इतिहास व वाङ्मयेतिहास लेखन यांच्यातील सहसंबंध स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दापर्यंत लिहा. **[15]**

अ) वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना, स्वरूप व तत्त्वज्ञान स्पष्ट करा.

ब) वाङ्मयेतिहास लेखन व टीकाशास्त्र यांच्यातील अनुबंध विशद करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणतीही एक टीप लिहा. (शब्दामर्यादा 100 शब्द) **[5]**

अ) ऐतिहासिक स्थित्यंतराचे स्वरूप

ब) वाङ्मयेतिहास व संशोधन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC4041

[Total No. of Pages : 1

[6302]-4010
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
MAR-541-RM : संशोधन पध्दती
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 70*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. **[15]**

अ) संशोधनाची संकल्पना, स्वरूप, प्रयोजन व आवश्यकता स्पष्ट करा.

ब) संशोधनाच्या कोणत्याही तीन साधनांची आवश्यकता स्पष्ट करा.

प्र.2) खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. **[15]**

अ) संशोधनाच्या विगमनात्मक आणि निगमनात्मक पध्दतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) संशोधनासाठी संदर्भ साधने आणि इंटरनेटवरील साधनांचे स्वरूप व महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.3) खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. **[15]**

अ) लोकसाहित्यविषयक संशोधनाचे स्वरूप व महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) भाषानिष्ठ संशोधनाची आवश्यकता विशद करा.

प्र.4) खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. **[15]**

अ) साहित्य आणि राज्यशास्त्र या ज्ञानशाखांचा अनुबंध स्पष्ट करा.

ब) साहित्य आणि अर्थशास्त्र या ज्ञानशाखांतील सहसंबंध स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी दोन टीपांचे उत्तर 100 शब्दांपर्यंत लिहा. **[10]**

अ) संशोधन प्रक्रियेतील महत्त्वाचे टप्पे

ब) संशोधन प्रारूपाचे महत्त्व

क) लेखकनिष्ठ संशोधन

ड) साहित्य आणि तत्त्वज्ञान: एक अनुबंध

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ